

De verschillende gezichten van Harm Edens

Niet alleen voor de grap

Hij is de man die ogenschijnlijk plotsklaps midden in een serie spontaan ontstane grappen en grollen van stand-upcomedians – terwijl iedereen haast stuitert van het lachen – kan zeggen dat het zo wel voldoende is. Om vervolgens zelf met een stalen gezicht ook nog een aantal geestige oneliners te poneren. Maar hij is ook de man die zich twee zomers lang ontpopte als een nieuwsgierige en kundige talkshowhost. Wie is deze Harm Edens, die bijna vijftig jaar geleden in Enschede werd geboren?

blij is hij met het feit dat 'Dit Was Het Nieuws' (DWHN) terugkomt. Het satirische programma waarbij hij vanaf het begin betrokken is, leek een plotselinge dood te sterven toen de TROS besloot ermee te stoppen. Maar een proefuitzending bij RTL4 rondom de verkiezingen maakte duidelijk dat het Nederlandse volk de satirische kijk op de wereld van Raoul Heertje en Jan Jaap van der Wal, die trouwens in de nieuwe serie weer wordt vervangen door Thomas Acda, in het hart heeft gesloten. De commerciële zender besloot daarom om een nieuwe serie afleveringen van het programma te bestellen.

Vijftiende jaargang

“Dit wordt het veertiende seizoen. En als je die ene verkiezingsuitzending meetelt, het vijftiende jaar. We zijn in 1996 begonnen. Ger Apeldoorn en ik werden er aanvankelijk bij gehaald als schrijvers, maar de functies van presentator en teamleiders waren ook nog niet vergeven. We hebben in wisselende samenstellingen de beste match gezocht en de combinatie van Raoul Heertje en Thomas Acda als captains en ik als presentator bleek goed te werken.” Lachend: “Een Joodse piepstem, een Amsterdams schoffie en een donkerbruine nicht.”

Hij heeft drie dingen gemeen met Tom Egbers. Allereerst stond hun beider wieg in het Twentse land. Ten tweede zou je op hun uiterlijk beoordeeld niet zeggen dat ze vijftigers zijn (oké, Egbers is het al, Edens kan dit jaar een Abraham in zijn tuin verwachten). De derde overeenkomst: beiden zijn uitstekende autocue-presentatoren. “Het lezen van een autocue is een vak apart”, stelt hij terecht vast. >>

“Als je je een seconde verspreekt, is het meteen een drama.”

“En wat het in mijn geval extra moeilijk maakt: ik heb te maken met drie energieën. Ik praat mee met alle gasten. Vervolgens besluit ik op een gegeven moment dat het genoeg is en geef ik het juiste antwoord, inclusief verklaring. En daarna schakel ik over naar het oplezen van grappjes.”

Weggooien

Hoewel vergissen menselijk is, móet dat laatste vlekkeloos verlopen. “Als je je een seconde verspreekt, is het meteen een drama. Herhalen kan niet. Soms zie ik er eentje terug op Youtube

en dan vind ik achteraf dat het grappje beter had gekund. Een grap is nooit een grap op zich. Dat is bij DWHN het idiote: je hebt een onderwerp en daarover maak je vier of vijf goede grappen. En daarvan zenden we er misschien twee uit. Of we gooien het hele onderwerp weg. We zijn het programma dat het meeste weggooit van heel Hilversum. Echt goede grappen werken vaak binnen het kader dat er omheen zit. Je hebt een lange aanloop en een kort grappje. Of je hebt vier grappen achter elkaar, of je hebt een idiote kijk op dingen, waardoor het weer grappig wordt.”

Het tegenovergestelde van weggooien herinnert hij zich van de eerste uitzending. “We hadden geoefend, maar niet op lengte. Ik was binnen 35 minuten door mijn materiaal heen en toen moesten we nog monter. Die eerste editie was dus extreem kort, iets meer dan twintig minuten. En het was ook echt niet goed, terwijl het publiek ook nog moest wennen. En we pasten natuurlijk ook helemaal niet bij de TROS, maar dat maakt het extra leuk. Ik vond het geweldig dat de TROS het aandurfde en vind het ook fantastisch dat RTL het nu weer doet. Want ook hun sterren komen aan bod!”

Comedyschrijver

Edens' ervaring als comedyschrijver – hij schreef samen met zijn al even aangehaalde collega Ger Apeldoorn successeries als ‘Laat maar zitten’, ‘Het zonnetje in huis’ en ‘In de Vlaamsche Pot’ – komt hem goed van pas. “Een voordeel is dat ik alle grappen snap. Er zijn zat acteurs die feilloos een grap doen vanuit hun spelintuïtie, maar achteraf moet je ze dan uitleggen waarom het grappig was.” “We werken met een team van grappenmakers, dat regelmatig van samenstelling verandert. Lebbis en Jansen, Paul Groot, Owen Schumacher, Jan Jaap van der Wal en Micha Wertheim, allemaal mensen die nu groot gegroeid zijn. Ze hebben allemaal bij ons grappen geschreven en zich bij Comedy Train ontwikkeld als standupper.”

Toen we hem benaderden met het verzoek voor een interview, moest hij wel even nadenken. “Het verhaal over mijn verleden heb ik al zo vaak verteld.” Klopt, maar wij zijn dan ook veel meer geïnteresseerd in de Harm Edens van nu. De in Enschede geboren comedyschrijver en – tegenwoordig vooral – televisiepresentator woont in Zutphen in een prachtig monumentaal pand. Daarvoor woonde hij in Haarlem, ook niet mis qua idylle en schoonheid. “Het is heerlijk om na een uitzending terug te rijden naar huis. Dan kom ik echt tot rust. Vroeger namen we DWHN op in de Havens West in Amsterdam. Dan kon je

binnendoor naar Haarlem en was ik binnen tien minuten thuis. Zat ik nog helemaal onder de adrenaline. Nu ben ik heerlijk rustig als ik thuiskom.”

Combinatie

Genoeg over de grappen, want Harm Edens is meer dan humor alleen. Of, zoals hij het zelf zegt: “Het is de combinatie die het juist aantrekkelijk maakt.” En dus presenteerde hij vol overgave twee zomers achter elkaar de talkshow ‘On Air’ – live vanaf Schiphol – in de zomermaanden. “Dat is met de vingers in de verboden koektrommel zitten. Het is zo leuk om per dag vijf of zes gasten aan je tafel te hebben. Dan ga je van het balletmeisje via de vicepremier naar een gesprek over Uruzgan. Je moet je echt concentreren, tot je de essentie van de zaak hebt. Iedereen was superenthousiast over het programma, maar in de zomer is al het talkshowpubliek met vakantie. Als je de 3J's op het strand hebt, of een voetbalwedstrijd, dan zijn er grote groepen mensen die het aanzetten op de camping. Maar een talkshow in de zomer is een beetje vloeken in de kerk. Toch heb ik nog nooit zoveel complimenten gehad voor iets wat ik gedaan heb.”

Voordat hij aan deze klus begon, kreeg hij interviewtraining. “Ik word regelmatig ingeschakeld voor dagvoorzitterschappen, of om symposia te leiden. Ook dan moet je tot de kern van de zaak komen en met conclusies werken. Dat is allemaal techniek, die je zo langzamerhand meeneemt. Zo groei je als mens. Het gaat erom dat je de ‘denkspieren’ in je hoofd kunt inzetten op een manier die je op dat moment wilt en nodig hebt. Of Pauw & Witteman nu wel of niet een goede dag hebben, een bepaalde kwaliteit is er altijd.”

Variatie

“De diversiteit, het live-uitzenden en dat er dan zo'n gek achter de camera druk staat te doen van je hebt nog 1 minuut: dat is heel spannend. Het was heel leuk, maar als je het het hele jaar door moet doen, weet ik het niet. Ik ben niet voor niets geen acteur geworden, wil niet 160 keer hetzelfde stuk spelen. Ik was altijd al iemand die veel tegelijk wilde doen. Ik heb tien jaar lang heel fanatiek gesport. Elke dag, en dan deed ik school erbij. Ik heb mijn school en studie (Theaterwetenschap in Amsterdam, red) ook gewoon helemaal gehaald zonder te blijven zitten. Ik heb iets van zeven jaar gestudeerd,

wat toen heel normaal was. Het credo was: als je te snel afstudeert, ben je nog niets. Dan ben je 21 en hartchirurg. Maar niemand wil zich door jou laten opereren.” Ondanks zijn zucht naar variatie, kan hij zich ook prima op één ding storten. “Dat heb ik met On Air bewezen. Toch is en blijft DWHN het zwaarste tot nu toe, omdat het een niet-stromend programma is. Je hebt constant interactie met andere gasten. Ik ben zaterdag dan ook altijd als een zombie,

echt heel erg moe. Na vijf dagen achter elkaar On Air heb ik nog energie over.”

Harm-onieus

Sinds kort is Harm Edens samen met zijn partner – die ook Harm heet – de trotse vader van dochter Imme. Een extra Harm-onieus gezin, dus. “Als je bekend bent, is alles nieuws. Maar het is privé. Misschien dat ik er over een paar jaar iets over te vertellen heb, waar anderen ook iets aan >>

Niet alleen voor de grap

'Het gaat erom dat je de 'denkspieren' in je hoofd kunt inzetten op een manier die je op dat moment wilt en nodig hebt.'

hebben." Ook voor Imme maakt hij zich druk over de aarde. En hij schroomt niet om op de barricaden te springen. "Vroeger deed ik dat voor andermans kinderen en nu ook voor mijn eigen. We denken maar dat alles gewoon kan. Aardolie pompen in Schoonebeek? We kunnen nog niet zonder die fossiele brandstof. Maar we weten allemaal hoe slecht het gaat met de aarde. En we pompen net zo hard door tot we allemaal verzuipen. Letterlijk pompen en verzuipen! De komende 50 jaar raken allerlei metalen en grondstoffen op. Nikkel en cadmium en vanalles - opperdepop."

Hij verbaast zich wel meer over deze wereld. "We vreten onze vis op, dus introduceren we een viswijzer in Nederland. Sta ik op de Albert Cuyp om te vragen wat de visverkopers ervan vinden, willen ze geen commentaar geven omdat het hun handel is. Hoe dom kun je zijn? Binnenkort is die handel namelijk naar de klote!" Zo doet hij wel vaker wat voor goede doelen. Voor het Wereld Natuur Fonds doet hij mee aan de actie 'Geef de wereld door'. "Er moet iets gebeuren! Gelukkig ben ik een positief ingesteld persoon. Maar soms zakt de moed je in de schoenen." ■

